

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/70/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112211573
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2112211573.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: O. N., nar. XX.X.XXXX, bytom X. XX, t.č. F. B., n.o., B., L. X, v konaní zastúpeného súdom ustanovenou opatrovníčkou: F. W., nar. XX.X.XXXX, bytom X. X. XX, zastúpenou advokátkou: JUDr. Lucia Sukopová, so sídlom Trnava, Františkánska 5, proti odporcom: 1. Ing. O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, 2. V. N., nar. XX.X.XXXX, bytom R. B. X., E. XX, obaja v konaní zastúpení advokátom: JUDr. Tibor Sanák, so sídlom Trnava, Nám. SNP 2, 3. G. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX, zastúpená advokátom: Mgr. Peter Odehnal, so sídlom Trnava, Hlavná 42, o vyživovaciu povinnosť detí k rodičovi - navrhovateľovi, na odvolanie navrhovateľa i odporcov 1, 2 a 3 proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 13P/40/2012-390 zo dňa 8.4.2014 a na odvolanie odporcov 1, 2 a 3 proti dopĺňaciemu rozsudku č.k. 13P/40/2012-467 zo dňa 11.9.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh voči odporcom 1 a 2 zamietol a odporkyni 3 uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu trovy štátu 19,92 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Tiež rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 66, § 67 ods. 1 Zákona o rodine a § 3 ods. 1, § 151n Občianskeho zákonníka, pričom o náhrade trov konania rozhodol s použitím § 148 ods. 1 a § 150 ods. 1 O.s.p.

Súd uzavrel, že odporkyňa 3 s návrhom súhlasila a voči nej už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 22.4.2013 č.k. 13P/40/2012-265, preto následne rozhodoval už len o povinnosti odporcov 1 a 2. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný. Z predložených dokladov vyplýva, že odporkyňa 3 sa stala v roku 1989 podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností, v ktorej navrhovateľ s manželkou bývali na základe darovacej zmluvy, keď hodnota daru predstavovala 117.571,- Sk. Odporkyňa 3 teda na rozdiel od odporcov 1 a 2 obdržala dar nie malej hodnoty, navyše mala vyriešenú i otázku bývania. Odporkyňa 3 sa spolu s manželom stali výlučnými spoluvlastníkmi danej nehnuteľnosti na základe neskoršej kúpnej zmluvy za 259.470,- Sk. Odporcom 1 a 2 bola rodičmi vyplatená každému čiastka 86.000,- Sk. Následne súd vyrátal, že v neprospech odporcov 1 a 2 je čiastka 39.680,- Sk a tento rozdiel je potrebné zohľadniť v prospech odporkyne 2 (zrejme 3).

Súd pri rozhodnutí tiež zohľadnil, že odporkyňa 3 sa navyše v predmetnej kúpnej zmluve zaviazala zriadením vecného bremena umožniť navrhovateľovi s manželkou bezplatne bývať v prevádzanom rodinnom dome až do ich smrti a zároveň sa zaviazala toto ich právo rešpektovať a umožniť jeho plnenie. Toto vecné bremeno sa viaže na nehnuteľnosť. Kúpnu zmluvou bol ale dohodnutý aj občianskoprávny záväzok spočívajúci v povinnosti odporkyne 3, v prípade, že si to vyžiada zdravotný stav alebo vek predávajúcich, poskytnúť im stravovanie, pranie, žehlenie, upratovanie a akúkoľvek inú potrebnú pomoc a starostlivosť vrátane zabezpečenia lekárskej starostlivosti a liekov a po ich smrti im vystrojiť dôstojný

pohreb. Nie je pritom rozhodné, či tento záväzok ne/bolo možné zapísať do katastra nehnuteľností. Na strane odporcov 1 a 2 nebolo zo strany súdu zistené také správanie, ktoré by vo vzťahu k rodičom bolo v rozpore s dobrými mravmi, otca navštevovali a navštevujú primerane ich možnostiam. Podľa súdu nebolo preukázané, že by navrhovateľ s manželkou očakávali potrebnú starostlivosť v akomkoľvek zariadení mimo domova. Súd mal preto za to, že v danom prípade vyživovaciu povinnosť má odporkyňa 3, voči ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté, nie však odporcovia 1 a 2. Tvrdenie navrhovateľa v tom smere, že plnenie, na ktoré sa odporkyňa 3 zaviazala sa stalo nemožným, neobstoí. Odporkyňa 3 sa osobne zaviazala práve pre prípad choroby a veku starostlivosť vykonávať. Nie je pritom rozhodujúce, že tento osobný záväzok nie je vecným bremenom. Nebolo by za daných okolností spravodlivé požadovať od odporcov, aby sa na nákladoch spojených s umiestnením navrhovateľa v špecializovanom zariadení podieľali dokonca vyššou mierou ako odporkyňa 3, ktorá bola rodičmi zvýhodnená a zaviazala sa na starostlivosť o rodičov. Odporkyňa 3 umiestnením navrhovateľa v zariadení porušila svoj osobný záväzok, na ktorý sa v zmluve zaviazala, rovnako práva a povinnosti vyplývajúce z vecného bremena. V konaní naviac nebola preukázaná ani samotná odkázanosť navrhovateľa, keď nebolo preukázané, že dôchodok je jediným zdrojom jeho finančných prostriedkov, nepochybne mal aj úspory, ako to vyplynulo z dokazovania a nebolo preukázané, že by boli použité výlučne na náklady terajšej starostlivosti. V konaní nebolo preukázané, že výlučne v špecializovanom zariadení v akom sa nachádza navrhovateľ je možná starostlivosť o neho a túto nie je možné zabezpečiť aj v inom menej nákladom zariadení. Vzhľadom na to súd uzavrel, že nebolo preukázané, že navrhovateľ je v požadovanom rozsahu odkázaný na výživu odporcov a nemožno potom ani konštatovať primeranosť výživy, ktorej sa domáha. Navrhovateľ v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Z cit. ust. § 66 Zákona o rodine nevyplýva právo rodiča podieľať sa na životnej úrovni svojho dieťaťa a preto nemôže ani vyžadovať pokrytie nadštandardných potrieb. Deti majú povinnosť prispievať iba na primeranú výživu svojich rodičov, ak to potrebujú. O umiestnení navrhovateľa v špecializovanom zariadení rozhodla výlučne odporkyňa 3, čím vylúčila odporcov 1 a 2 z rozhodovania a to bez toho, aby zvažovala vopred prípadné dôsledky a nákladnosť tejto starostlivosti.

Za vyššie popísaných okolností bol prvostupňový súd toho názoru, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby boli zaviazaní na platenie výživného odporcovia 1 a 2, nebola preukázaná odkázanosť navrhovateľa na primeranú výživu od odporcov a preto bolo potrebné návrh zamietnuť. S poukazom na to potom už súd nemal dôvod zaoberať sa majetkovými pomermi odporcov, ktoré ale nie sú nadštandardné tak, aby z nich mohli byť pokrývané nadštandardné náklady navrhovateľa.

Hoci bol navrhovateľ v konaní neúspešný, resp. len čiastočne úspešný voči odporkyňi 3, súd mal za to, že na rozhodnutie o náhrade trov konania nie je možné aplikovať § 142 ods. 1 a 3 O.s.p., ale naopak § 150 O.s.p., v súlade s ktorým rozhodol. Mal za to, že vo veci sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, predovšetkým s prihliadnutím na majetkové, sociálne a osobné pomery neúspešného navrhovateľa. Podľa § 148 ods. 1 O.s.p. súd neúspešnú odporkyňu zaviazal na náhradu trov konania štátu titulom svedočného s tým, že nebolo možné zaviazat' na platenie týchto trov v prevažnej miere neúspešného navrhovateľa a preto na ich náhradu zaviazal odporkyňu 3 z dôvodu, že voči nej bol navrhovateľ úspešný.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie tak navrhovateľ, ako i odporcovia 1, 2 a 3.

Navrhovateľ vo svojom odvolaní navrhol, aby krajský súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že jeho návrhu v celom rozsahu vyhovie a odporcov 1 a 2 zaviazže spoločne a nerozdielne náhradou trov konania vzniknutých navrhovateľovi vo výške 6.664,03 Eur plus za spísanie odvolania 436,50 Eur plus režijný paušál 8,04 Eur, alternatívne žiadal, aby rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako odvolacie dôvody uviedol dôvody obsiahnuté v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. e), v § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. V prvom rade poukázal na to, že v rozsudku prvostupňového súdu absentuje výrok o tom, akou povinnosťou je zaviazaná odporkyňa 3 voči navrhovateľovi. Zároveň súd po zrušení rozsudku a vrátení veci z odvolacieho súdu nepostupoval voči odporkyňi 3 ako voči riadnej účastníčke konania, nepriznal jej právo predniesť záverečnú reč, navrhnúť ďalšie dôkazy, nezohľadnil jej vyjadrenia podané v konaní a podobne, keďže bol toho názoru, že nové rozhodnutie sa jej týkať nebude, napriek tomu, že Krajský súd Trnava pôvodný rozsudok preskúmal a zrušil v celom rozsahu. Tým súd odňal odporkyňi 3 možnosť konať pred súdom. Vo vzťahu k odporcom 1 a 2 navrhovateľ namietal, že pri výpočte súdu je nesprávne uvedená suma 86.000,- Sk ako 1/3 z polovice hodnoty predanej nehnuteľnosti, pričom správna hodnota je 86.490,- Sk. Naviac výpočet súdu nebral do úvahy viaceré faktory:

1. len polovica nehnuteľnosti bola odporkyňi 3 a jej manželovi darovaná, druhú polovicu odkúpila za riadnu kúpnu cenu určenú znaleckým posudkom,

2. práve z obdržanej kúpnej ceny mohli rodičia darovať odporcom 1 a 2 financie vo výške 86.000,- Sk. Zvýhodnenie odporkyne 3 tak možno chápať len v tom, že jej v roku 1989 bola darovaná polovica nehnuteľnosti v hodnote 117.571,- Sk, ktorá ak by nebola darovaná, stala by sa predmetom dedičstva a každému z odporcov by pripadol zákonný dedičský podiel 39.190,30 Sk. Len vďaka tomu, že odporkyňa 3 odkúpila druhú polovicu nehnuteľnosti, odporcom 1 a 2 mohla byť zo strany rodičov darovaná podstatne vyššia suma približne o 120% než by im náležala v dedičskom konaní,

3. súd opomenul vo výpočte zohľadniť finančné dary vo výške 60.000,- Sk pre každého z odporcov 1 a 2. Po započítaní darov pre odporcov 1 a 2 sa podstatne zmení porovnanie podielov odporcov. Odporcovia 1 a 2 sú zvýhodnení oproti odporkyňi 3 o čiastku 28.429,- Sk (86.000,- Sk plus 60.000,- Sk rovná sa 146.000,- Sk), pričom odporkyňa 3 od rodičov dostala dar v hodnote 117.571,- Sk. Ak by sa napriek tomu zobral do úvahy predmetný výpočet súdu o prepočte danej sumy na eurá a na časť daru pripadajúcu na navrhovateľa (keďže spolu s ním darovala aj jeho manželka), teda polovicu z 39.680,- Sk, t.j. 19.840,- Sk, ide o sumu 658,57 Eur pre každého z odporcov 1 a 2, čo je menej ako mesačný príspevok navrhovateľa v predmetnom zariadení. Súd tiež nesprávne ustálil, že týmto zvýhodnením si odporkyňa 3 vyriešila bytovú otázku, keďže už v roku 1993 ju mala vyriešenú., nebola teda odkázaná na dom rodičov. S navrhovateľom bývala pred jeho odchodom do zariadenia v jednom dome len za účelom zabezpečenia jeho starostlivosti, po jeho odchode je predmetný dom neobývaný. Opatrovníčka navrhovateľa poukázala tiež na skutočné dôvody odplatného prevodu polovice nehnuteľnosti na odporkyňu 3 s manželom. Stalo sa tak pod tlakom odporcov 1 a 2, že podľahli ich žiadosti na vyplatenie ich dedičských podielov ešte za života rodičov, keďže odporca 2 kúpil pozemok a taktiež mali snahu vyriešiť rozdelenie majetku ešte za ich života. Opatrovníčka navrhovateľa poukázala tiež na to, že má vedomosť, že najviac uprednostňovaný zo všetkých detí bol práve odporca 1. Darovanie formou finančných a nefinančných darov bolo výhradnou vecou rodičov odporcov. Pokiaľ má niektoré dieťa pocit ukrátenia, môže svoje nároky uplatniť v prípadnom dedičskom konaní.

Pokiaľ súd v rozsudku konštatuje, že odporkyňa 3 porušila svoj osobný záväzok, s týmto navrhovateľ nemôže absolútne súhlasiť s poukazom na jeho veľmi zlý zdravotný stav s tým, že v roku 2011 skutočne neexistovalo iné riešenie. Odporkyňa 3 sa tým iba snažila o zabezpečenie primeranej kvality jeho života. Tento názor zastávala aj opatrovníčka navrhovateľa, ktorá vie, že v domácich podmienkach nebolo už možné a únosné poskytovať mu potrebnú starostlivosť ani externým spôsobom. Naviac externý spôsob starostlivosti by bol oveľa nákladnejší, keď celkové minimálne náklady zabezpečenia starostlivosti v domácom prostredí podľa výpočtov odvolateľa predstavujú 1.847,- Eur mesačne, teda by boli oveľa vyššie, než priemerné mesačné náklady v špecializovanom zariadení. Súd podľa navrhovateľa vytvára falošný dojem, že navrhovateľ žije v neprimeranom luxuse a jeho potreby by bolo možné zabezpečiť možno aj v nešpecializovanom a lacnejšom zariadení. V tejto súvislosti poukázal na správu Obecného úradu Dechtice z 25.6.2011 s tým, že je nemožné poskytovať sociálnu službu pre Alzheimerikov, s odporúčením umiestnenia v F. B., n.o. Vyplýva to tiež zo správy ošetrojúcej lekárky MUDr. J., ktorá taktiež podporila umiestnenie v špecializovanom zariadení ako i z rozhodnutia TSK Trnava o tom, že navrhovateľ je odkázaný na sociálnu službu v špecializovanom zariadení s najvyšším stupňom odkázanosti. Naviac problém umiestnenia navrhovateľa v zariadení bol konzultovaný s jeho manželkou. Je teda zrejmé, že odporkyňa 3 vykonala pre navrhovateľa maximum a všetko v súlade s dobrými mravmi, pričom odporcovia 1 a 2 sa zachovali k zdravotnému stavu navrhovateľa úplne ľahostajne a to napriek prajnosti navrhovateľa voči nim počas jeho aktívneho života. Naviac umiestnenie navrhovateľa ako Alzheimerika vo všeobecnom zariadení je nemožné. Odporkyňa 3 sa o to už pokúšala, ale bez úspechu, keďže klienta s diagnózou Alzheimerova choroba do klasického domova sociálnych služieb nevezmú. Celková cena služby vrátane všetkých poplatkov na ubytovanie Alzheimerika v tomto zariadení sa pohybuje od 1.100,- Eur do 1.150,- Eur mesačne. Len vďaka iniciatíve odporkyne 3 sú tieto náklady o 310,- Eur mesačne nižšie, nakoľko sa jej podarilo vybaviť dotáciu z VÚC Trnava. Ak by bol navrhovateľ premiestnený do klasického zariadenia, prišiel by o túto dotáciu. Časom pribudli aj ďalšie Alzheimercentrá, ale ceny sú čoraz vyššie. Sú však umiestnené mimo pôsobnosti VÚC Trnava, kde by navrhovateľ nemohol získať predmetnú dotáciu.

Podľa navrhovateľa súd tiež nesprávne posúdil problematiku vecného bremena a osobného záväzku odporkyne 3. Záväzok starostlivosti odporkyne 3 a jej manžela o navrhovateľa a jeho manželku boli pri podpise predmetnej kúpnej zmluvy chápané ako súčasť vecného bremena. Zmluvné strany teda dohodli predmetný záväzok starostlivosti len v rámci vecného bremena týkajúceho sa predmetnej nehnuteľnosti.

Vzhľadom na to ide potom o neplatné dojednanie, keďže prípadná osobná starostlivosť už bola mimo rozsahu vecného bremena a nad jeho rámec. Pokiaľ sa strany zmluvy chceli dohodnúť na záväzku osobnej starostlivosti zo strany odporkyne 3 a jej manžela, mali uzatvoriť riadnu zaopatrovaciu, prípadne inú zmluvu, ktorá by tento osobný záväzok riadne upravovala vrátane jeho konkrétneho obsahu a nebola by viazaná na nehnuteľnosť. Až v takom prípade by išlo o štandardný osobný záväzok. Žiadna taká zmluva ale medzi zmluvnými stranami uzavretá nebola, t.j. nebola preukázaná žiadna vôľa strán dohodnúť si niečo navyše ako bolo zapísané vo vecnom bremene.

Na základe uvedeného potom nie je vôbec zrejmé ako súd dospel k názoru, že priznanie výživného navrhovateľovi zo strany odporcov 1 a 2 by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Navrhovateľ sa počas celého života voči všetkým svojim deťom správal príkladne, obdaroval všetky deti. S poukazom na § 67 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré je kogentným ustanovením, vyslovil názor, že rodič nemá možnosť sám si zvoliť ktoré dieťa mu bude prispievať na výživu a ktoré nebude. Odporkyňa 3 sa prakticky ako jediná z detí o navrhovateľa starala v minulosti aj v súčasnosti, stále rieši všetky jeho problémy. Je toho názoru, že z jej strany neprišlo k porušeniu dobrých mravov ani voči navrhovateľovi, ani voči odporcom 1 a 2.

Pokiaľ ide o použitie financií navrhovateľa k jeho starostlivosti, starobný dôchodok je jeho jediným príjmom, pričom rozdiel medzi jeho mesačným príjmom a základnými životnými potrebami je cca 450,- Eur, čo predstavuje požadované výživné. Navrhovateľ je už dlhšiu dobu v ťažkej finančnej situácii, jeho prežitie je závislé iba na príspevkoch odporkyne 3 a na pôžičkách z cudzích zdrojov, ktoré zabezpečuje odporkyňa 3.

Odporcovia 1 a 2 v podanom odvolaní napadli rozsudok súdu prvého stupňa iba vo výroku o náhrade trov konania účastníkov a navrhli, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že zaviazal odporkyňu 3 k úhrade trov odporcov 1 a 2, odporcovi 1 vo výške 2.417,75 Eur a odporcovi 2 vo výške 1.820,29 Eur k rukám advokáta s tým, že rozhodnutie súdu o trovách vychádza z čiastočného nepochopenia celého konania. Hlavným iniciátorom konania je odporkyňa 3, ktorá by mala z neho prospech a ktorá by preto mala niesť zodpovednosť za trovy, ktoré vznikli navrhovateľovi aj odporcom 1 a 2. Je bezpečne preukázané, že vzhľadom na ochorenie navrhovateľ už nie je schopný vnímať zmysel konania a tak v jeho mene konajú iní, t.j. odporkyňa 3 prostredníctvom opatrovníčky navrhovateľa, pričom si chce takto riešiť svoje finančné povinnosti vo vzťahu k otcovi. Odporkyňa 3 bola hybnou silou, ktorá zabezpečovala vypracovanie návrhu v danej veci, pričom odporkyňa 3 zrejme aj financuje poskytovanie právnej pomoci opatrovníčke navrhovateľa, keďže táto si takýto náročný proces nemôže dovoliť financovať z jej príjmu. Rozdelenie finančného prispievania do zariadenia, v ktorom je navrhovateľ, je v prospech odporkyne 3, ktorá si takto šikovne znižuje svoje náklady ohľadne starostlivosti o navrhovateľa, ktoré pre ňu vyplývajú z predmetnej darovacej a kúpnej zmluvy. Odporcovia 1 a 2 vyslovili presvedčenie, že keby navrhovateľ bol schopný vnímať realitu, tak vzhľadom na správanie odporkyne 3 na spôsob akým sa chcela zbaviť svojej povinnosti a preniesť ju na odporcov 1 a 2, by sa určite domáhal voči odporkyňi 3 vrátenia daru. Odvolatelia považujú za správne a spravodlivé, aby odporkyňa 3 bola zaviazaná k úhrade ich trov konania v zmysle § 147 ods. 1 O.s.p. a nie navrhovateľ, ktorý za predmetné konanie vôbec nemôže, ani o ňom nevie, resp. si ho neuvedomuje. V konaní pritom bolo preukázané, že odporkyňa 3 je dostatočne solventná na to, aby mohla platiť trovy a neprichádza do úvahy aplikácia § 150 ods. 1 O.s.p.

Odporkyňa 3 podala odvolanie voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku s tým, že ho považuje za nesprávny, pričom poukázala na odvolacie dôvody podľa § 221 ods. 1 písm. f), § 205 ods. 2 písm. b), d) a f) O.s.p. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporcom uloží povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa s účinnosťou od 5.6.2012 odporcovi 1 v sume 270,- Eur mesačne, odporcovi 2 v sume 112,50 Eur mesačne a odporkyňi 3 v sume 67,50 Eur mesačne, vždy do 5. dňa v mesiaci vopred bezhotovostne na označený účet navrhovateľa s tým, že odporcovia 1 a 2 budú zaviazaní tiež na úhradu nedoplatku za obdobie od 5.6.2012 do 5.5.2014 do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, odporca 1 vo výške 6.480,- Eur a odporca 2 vo výške 2.700,- Eur. V prvom rade poukázala na to, že predmetný rozsudok vo výroku nerozhodol o návrhu voči jej osobe a v odôvodnení sa nesprávne uvádza, že predtým vydaný rozsudok voči nej nadobudol právoplatnosť. Je preto toho názoru, že napadnutý rozsudok trpí vadou a týmto postupom jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, pričom ide o vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže súd s ňou nekoná ako s účastníčkou konania.

Podľa odporkyne 3 súd vykonané dokazovanie nevyhodnotil jednotlivito, ani vo vzájomných súvislostiach a dospel tak k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci samej. Záver súdu o jej údajnom majetkovom zvýhodnení voči odporcom 1 a 2 označila za nesprávny s tým, že súd sa dopustil matematických chýb. Podľa nej odporca 1 a 2 dostali od rodičov spolu sumu 146.490,- Sk (60.000,- Sk plus 86.490,- Sk) a odporkyňa 3 polovicu nehnuteľností v hodnote 117.571,- Sk plus sumu 86.490,- Sk, spolu 204.061,- Sk. V neprospech každého z odporcov 1 a 2 je tak suma 19.190,- Sk, t.j. 637,- Eur. Ak by zobrala do úvahy v kúpnej zmluve stanovenú hodnotu vecného bremena 500,- Sk mesačne za obdobie 9 rokov, počas ktorých navrhovateľ býval v nehnuteľnosti, hodnota vecného bremena predstavuje cca 54.000,- Sk, t.j. 1.792,50 Eur. Po vydelení medzi troch odporcov 597,50 Eur, čo je potrebné považovať za jej neprospech proti odporcom 1 a 2. Celkový výsledok je 318,50 Eur mínus 597,50 Eur rovná sa 279,- Eur v prospech každého odporcu 1 a 2, v neprospech odporkyne 3.

Podľa odporkyne 3 súd nesprávne uvádza, že zo strany odporcov 1 a 2 nezistil také správanie, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Odporkyňa 3 poukázala na to, že odporcovia 1 a 2 sa nestarali o navrhovateľa počas jeho pobytu doma. Odporca 1 navrhovateľa nenavštevoval, odporca 2 občas cca trikrát do roka. Bolo preukázané, že odporcovia 1 a 2 odmietajú poskytnutie potrebnej pomoci otcovi, čo z ich strany považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že zdravotný stav navrhovateľa si vyžaduje umiestnenie v špecializovanom zariadení s 24-hodinovou starostlivosťou. Pri umiestnení navrhovateľa v nešpecializovanom zariadení nie je možné zabezpečiť ani jeho základné potreby a smerovalo by to k ohrozeniu jeho života.

Odvolateľka poukázala tiež na to, že súd na vec nesprávne aplikoval § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď správne mal použiť § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Na predmetnú vec nie je možné aplikovať § 67 ods. 2 Zákona o rodine vo vzťahu k vyživovacej povinnosti manželky voči navrhovateľovi, keďže ona je tiež umiestnená v DSS K. K., kde mesačné náklady sú vo výške 450,- Eur a jej jediným príjmom je dôchodok vo výške 390,- Eur, teda sama je v mínuse. Z vykonaného dokazovania pritom nevyplýva žiadne konanie navrhovateľa, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Dispozície navrhovateľa s vlastným majetkom predstavujú výkon vlastníckeho práva navrhovateľa a ako také nemôžu byť považované za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

Pokiaľ odporkyňa 3 súd zaviazal uhradiť na účet štátu trovy štátu 19,92 Eur, jedná sa podľa nej o nesprávnu aplikáciu § 148 ods. 1 O.s.p. V súčasnosti nie je súdom uložená žiadna povinnosť a preto nie je možné ani len uvažovať o tom, či je alebo nie je v konaní neúspešná. Ona si pritom vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi riadne plní.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu odporcov 1 a 2 uviedol, že s ich odvolaním proti výroku o náhrade trov konania nesúhlasí, pričom navrhuje, aby mu súd nevyhoviel a naopak, aby vyhovel odvolaniu navrhovateľa v celom rozsahu. Poukázal na to, že jeho súdom ustanovená opatrovníčka je dobre znalá pomerov v rodine navrhovateľa a pred podaním návrhu konzultovala tento postup s manželkou navrhovateľa. Opatrovníčka je pritom spôsobilá na právne úkony a k svojmu konaniu nepotrebuje žiadne riadenie inej osoby. To, že odporkyňa 3 prejavila ochotu prispievať navrhovateľovi nedokazuje, že je opatrovníčka ňou riadená, resp. že návrh bol podaný z jej iniciatívy. Odporkyňa 3 pritom nemá žiadne finančné povinnosti ako to tvrdia odporcovia 1 a 2, o ktorých zatiaľ nerozhodol žiadny súd. Finančné povinnosti všetkých odporcov sú dané Zákonom o rodine. Nakoľko odporcovia 1 a 2 nemali nikde zadefinované konkrétne finančné povinnosti voči navrhovateľovi, bola opatrovníčka nútená v záujme vyriešenia situácie podať návrh na určenie výživného pre rodiča. K podaniu návrhu ju presvedčil absolútny nezáujem odporcov 1 a 2 poskytnúť pomoc vlastnému otcovi a to napriek osobnej výzve odporcov na mimosúdnu dohodu o dobrovoľnom prispievaní na jeho nevyhnutné životné potreby. Zdôraznila, že podľa napadnutého rozsudku nebolo výživné určené ani jednému z odporcov, teda na každého z nich možno hľadiť ako na úspešného a je teda absurdné požadovať náhradu trov konania od odporkyne 3 - nie je na to žiaden dôvod. Poukaz na ust. § 147 ods. 1 O.s.p. neobstojí a je nesprávny, keďže toto ustanovenie rieši iné situácie. Navyiac pred začatím súdneho konania sa opatrovníčka snažila všetky deti navrhovateľa presvedčiť o tom, aby sa dohodli mimosúdne, bola však úspešná len u odporkyne 3, ktorá plnila dobrovoľne. K podozreniu odporcov 1 a 2, že odporkyňa 3 financuje poskytovanie právnej pomoci za opatrovníčku navrhovateľa uviedol, že skutočne nevidí dôvod, prečo sa odporcovia 1 a 2 znižujú k urážaniu opatrovníčky, čo sa týka jej majetkových pomerov a považuje to minimálne za neslušné. I keď je zrejmé, že súdne konanie nie je lacnou záležitosťou, opatrovníčka si je vedomá toho, že len touto formou môže navrhovateľovi účinne pomôcť. Náklady na

starostlivosť o navrhovateľa nie sú vecou len odporkyne 3, keďže v zmysle ustanovení Zákona o rodine sú všetky deti povinné prispievať na navrhovateľa za splnenia zákonných podmienok. Pokiaľ odporcovia 1 a 2 tvrdia, že navrhovateľ by sa domáhal voči odporkyňi 3 vrátenia daru, ide o čisto hypotetické tvrdenie. Naopak opatrovníčka navrhovateľa je presvedčená, že navrhovateľ určite by požadoval vrátiť dary od odporcov 1 a 2, keďže by bol z ich správania sklamaný, po všetkom, čo pre nich v živote aj spolu s manželkou urobili. Je preto toho názoru, že odporcovia 1 a 2 momentálne voči navrhovateľovi porušujú dobré mravy obzvlášť hrubým spôsobom.

K doručenému odvolaniu odporkyne 3 navrhovateľ nemal výhrady. Je tiež toho názoru, že súd mal konať s odporkyňou 3 ako s účastníčkou konania a nekonal tak. Súhlasí s názorom odporkyne 3, že na základe vykonaného dokazovania nie je možné dospieť k názoru, že by zo strany odporkyne 3 a už vôbec nie navrhovateľa išlo o konanie v rozpore s dobrými mravmi s následkom zamietnutia návrhu vo vzťahu k odporcom 1 a 2. Vyjadril tiež súhlas s nesprávnym posúdením primeranej výšky zo strany prvostupňového súdu, nakoľko navrhovateľ skutočne nikdy nežiadal nadštandard, ale len úhradu základných životných potrieb.

Odporcovia 1 a 2 vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne 3 uviedli, že podľa ich názoru odporkyňa bola vlastne v konaní zvýhodnená, keďže súd neurčil jej vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, pričom tento nedostatok sa dá odstrániť v rámci odvolacieho konania a doplniť tak, že bude zaviazaná prispievať na výživu navrhovateľa sumou 450,- Eur. Aj v ďalších častiach odvolania odporkyňa 3 argumentuje ako opatrovníčka navrhovateľa. K otázke ne/zvýhodnenia jednotlivých odporcov zabúda na to, že cena za polovicu nehnuteľnosti bola stanovená ako administratívna cena pre účely poplatkové, pričom trhová hodnota daru bola niekoľkokrát vyššia. Rovnakej chyby sa dopúšťa odporkyňa 3 aj pri hodnotení kúpnej zmluvy, kedy cena ustálená znalcom rovnako neodráža trhovú hodnotu podielu polovice predávanej nehnuteľnosti. Korektné je, že odporkyňa 3 priznala, že rodičia jej dali aj peňažný dar vo výške 86.490,- Sk, avšak neuviedla, že dostala ďalší peňažný dar vo výške 50.000,- Sk dňa 29.9.2002, o čom je listinný dôkaz založený v spise. Ďalší problém odporkyne 3 spočíva v tom, že nezdokumentovala akým spôsobom disponovala s peňažnými prostriedkami na účtoch a vkladných knižkách rodičov. Ak by bol otec zdravý a dokázal by racionálne uvažovať, určite by zažaloval odporkyňu 3 o príslušné sumy z dôvodu neplnenia jej vecného bremena, resp. pre jej neochotu platiť pobyt navrhovateľa v akomkoľvek zariadení. Odporcovia 1 a 2 pokiaľ mohli, tak boli v kontakte s rodičmi, t.j. aj s navrhovateľom, pričom rešpektovali, že bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníčku mu bola ustanovená odporkyňa 3. Rešpektovali tiež dôsledky vecného bremena a osobného záväzku v kúpnej zmluve. Odporkyňa 3 konala bez konzultácie s odporcami 1 a 2, sama rozhodla o umiestnení navrhovateľa v zariadení F. Piešťany, n.o., pričom bola výlučne sama uzročená s výškou doplatku, čo s odporcami 1 a 2 vôbec nekonzultovala a o jej rozhodnutí vôbec nevedeli. Odporcovia 1 a 2 tiež uviedli, že pravidelne otca navštevovali a aj navštevujú. Podľa nich odporkyňa 3 sa nemôže zbaviť záväzku všestranne sa starať o navrhovateľa, ani ho preniesť na odporcov 1 a 2, či už celkom alebo sčasti. Vyslovili vieru, že aj odvolací súd si uvedomí o čo vlastne odporkyňi 3 ide a presun starostlivosti a zodpovednosti odporkyne 3 voči navrhovateľovi na odporcov 1 a 2 nedovolí. Navrhli preto, aby odvolací súd vo vzťahu k odporcom 1 a 2 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a zaviazal odporkyňu 3 k úhrade všetkých trov odvolacieho konania, keďže je plne zodpovedná za predmetné konanie, ktorým sa chce čiastočne zbaviť finančných nákladov pri starostlivosti o navrhovateľa a tieto náklady preniesť na odporcov 1 a 2.

Odporkyňa 3 vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu odporcov 1 a 2 uviedla, že sa v plnej miere pridriava svojho odvolania, ktorým napadla rozsudok v celom rozsahu s tým, že výrok o náhrade trov konania nadväzuje na rozhodnutie vo veci samej. Podľa nej u neúspešného navrhovateľa sú jednoznačne dané dôvody hodné osobitného zreteľa (nedostatok finančných prostriedkov, nemajetnosť a nepriaznivý zdravotný stav), pre ktoré súd odporcom 1 a 2 nepriznal náhradu trov konania. Prvostupňový súd teda rozhodol správne, keď podľa § 150 ods. 1 O.s.p. odporcom 1 a 2 náhradu trov konania nepriznal. Pokiaľ ide o tvrdenie, že súd mal zaviazat odporkyňu 3 na náhradu trov konania odporcom 1 a 2 v zmysle § 147 ods. 1 O.s.p., toto tvrdenie nemá oporu v zákone, jedná sa len o špekuláciu, ktorej cieľom je dostať odporkyňu 3 do finančných ťažkostí. Citované ustanovenie nerieši celkovú náhradu trov konania a neexistuje žiadny skutkový dôvod pre jeho aplikáciu v danom prípade. Odvolanie odporcov 1 a 2 preto považuje za nedôvodné.

K doručenému odvolaniu navrhovateľa odporkyňa 3 zaujala stanovisko, že sa stotožňuje s tým, že napadnutý rozsudok je nesprávny vo všetkých jeho výrokoch, v ktorom zmysle podala i ona svoje odvolanie, ktorého rozsahu aj obsahu sa pridrižava.

Dopĺňacím rozsudkom prvostupňový súd na pokyn odvolacieho rozhodol, že odporkyňa 3 je povinná prispievať na výživu navrhovateľa sumou 67,50 Eur mesačne, vždy do 5. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa s účinnosťou od 5.6.2012. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 5.6.2012 do 30.9.2014 v sume 1.881,- Eur uložil odporkyňa 3 povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil aplikáciou ust. § 166 ods. 1, 2, 3 O.s.p., ako i ust. § 66, § 67 ods. 1 a 2, § 77 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že zvýšené náklady na starostlivosť o navrhovateľa v sume 800,- Eur mesačne a zároveň jeho príjem vo výške 349,10 Eur mesačne preukazujú potrebu navrhovateľa byť vyživovaný zo strany odporkyne 3. Bolo pritom preukázané, že manželka navrhovateľa nemôže z finančných dôvodov plniť svoju prednostnú vyživovaciu povinnosť voči nemu a preto nastúpila vyživovacia povinnosť navrhovateľovho dieťaťa. Výšku výživného súd stanovil na sumu 67,50 Eur mesačne, keď mal za to, že v možnostiach a schopnostiach odporkyne 3 takúto sumu mesačne platiť, pričom vychádzal z toho, že odporkyňa 3 nenamietala voči podstatne vyššiemu výživnému 150,30 Eur mesačne, ktorým bola zaviazaná rozsudkom zo dňa 22.4.2013 tým, že voči nemu nepodala odvolanie. Súd ale odporkyňu 3 vyšším výživným ako 67,50 Eur mesačne zaviazat' nemohol, nakoľko túto sumu výživného od odporkyne 3 požadoval v návrhu navrhovateľ, pričom ide o plnoletú osobu a súd je petitom viazaný. V dôsledku určenia výživného od podania návrhu súd vyčíslil nedoplatok na výživnom za obdobie od 5.6.2012, 30.9.2014 v sume 1.881,- Eur mesačne s tým, že nedoplatok je odporkyňa 3 povinná zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom z dôvodu výšky nedoplatku súd lehotu predĺžil na 30 dní.

Proti tomuto dopĺňaciemu rozsudku podali odvolanie všetci odporcovia 1, 2 a 3.

Odporcovia 1 a 2 sa podaným odvolaním domáhali, aby odvolací súd podľa § 220 O.s.p. dopĺňací rozsudok zmenil tak, že odporkyňu 3 zaviazže prispievať na navrhovateľa sumou 450,- Eur mesačne od 5.6.2012 a zároveň rozhodne o výške nedoplatku na zročnom výživnom a spôsobe jeho platenia, tiež žiadali, aby odvolací súd zaviazal odporkyňu 3 k náhrade trov právneho zastúpenia za predmetné konanie. S poukazom na § 153 ods. 2 O.s.p. považujú rozhodnutie súdu za nesprávne, keďže súd v danom prípade mohol prekročiť návrh a prisúdiť navrhovateľovi od odporkyne 3 viac, keďže z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, na čo poukázal aj krajský súd vo svojom predchádzajúcom uznesení. Vzhľadom na to je nesprávny názor prvostupňového súdu, že súd nemohol odporkyňu 3 zaviazat' vyšším výživným ako 67,50 Eur z dôvodu, že ide o plnoletú osobu a súd je petitom viazaný. Naopak prvostupňový súd bol nielen oprávnený, ale aj povinný zaviazat' odporkyňu 3 na platenie výživného v prospech navrhovateľa minimálne vo výške 450,- Eur, pretože táto výška plne zodpovedá jeho potrebám a rovnako aj možnostiam a schopnostiam odporkyne 3, ale aj jej manžela, na ktorého sa taktiež vzťahuje osobný záväzok starostlivosti o ich rodičov.

Dňa 8.7.2014 teda po uplynutí im odvolacích lehôt odporcovia 1 a 2 prostredníctvom svojho advokáta doručili do spisu doplnenie odvolania, v ktorom požiadali, aby Krajský súd v Trnave overil situáciu a doplnil dokazovanie dopytom na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, či odporkyňa 3 poberala príspevok za opatrovanie navrhovateľa, v akej výške a odkedy, či poberala príspevok za opatrovanie v čase, keď bol navrhovateľ umiestnený v zariadení F. B., n.o., a či príspevok poberala oprávnene a kto a kedy žiadal o poskytnutie príspevku za opatrovanie navrhovateľa, kto a kedy žiadal o zvýšenie príspevku na opatrovanie navrhovateľa od 1.7.2014 a aké nedostatky predmetná žiadosť o zvýšenie príspevku obsahovala. Overenie vyššie uvedených skutočností podľa odporcov 1 a 2 bude mať významný dosah na právne posúdenie konania odporkyne 3. Odporcovia 1 a 2 týmto doplnením odvolania reagovali na telefonát pracovníčky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava zo dňa 23.6.2014, ktorá sa chcela kontaktovať s navrhovateľom za účelom doplnenia žiadosti o zvýšenie príspevku na opatrovanie od 1.7.2014.

Odporkyňa 3 sa odvolaním podaným proti dopĺňaciemu rozsudku domáhala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom zmenil tak, že odporcom 1, 2 a 3 uloží povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa s účinnosťou od 5.6.2012 na označený účet navrhovateľa odporcu

1 v sume 270,- Eur, odporcu 2 v sume 112,50 Eur a odporkyňu 3 v sume 67,50 Eur, vždy do 5. dňa v mesiaci vopred s tým, že odporcom 1 a 2 zároveň uloží uhradiť nedoplatok na zročnom výživnom na označený účet do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, konkrétne odporcu 1 vo výške 6.480,- Eur a odporcu 2 v sume 2.700,- Eur. Ako odvolací dôvod uviedla dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p., že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Za nesprávny označila záver súdu, že jej nedoplatok na výživnom je 1.181,- Eur, keďže to nezodpovedá skutočnosti a je to v rozpore s vykonaným dokazovaním. Odporkyňa 3 si totiž voči navrhovateľovi riadne a včas dobrovoľne plní vyživovaciu povinnosť a preto jej nevznikol žiadny nedoplatok a preto považuje za nedôvodný návrh aj v časti určenia povinnosti prispievať na výživu navrhovateľa od 5.6.2012. Napadnutý výrok doplniaceho rozsudku teda nezodpovedá vykonanému dokazovaniu a zaväzuje odporkyňu 3 na povinnosť, ktorá je z jej strany splnená.

Pokiaľ odporcovia 1 a 2 vo svojom doplnení odvolania tvrdia, že ona odporkyňa 3 mala neoprávnené poberať príspevok za opatrovanie navrhovateľa, túto okolnosť jednoznačne popiera, príspevok za opatrovanie navrhovateľa nepoberala a nepoberá. Predložila o tom potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave zo dňa 10.9.2014, ktoré potvrdzuje, že nepoberala a nepoberá peňažný príspevok za opatrovanie navrhovateľa.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu odporcov 1 a 2 podanom prostredníctvom advokátky opatrovníčky uviedol, že s ich odvolaním nesúhlasí, keďže vychádza z mylného názoru odporcov 1 a 2, že nie sú povinní plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, hoci táto vyplýva priamo z nimi citovaných kogentných ust. § 66 a § 67 Zákona o rodine. Ak by súd mal akceptovať názor odporcov 1 a 2, že celé výživné by malo ísť na ľarchu len odporkyne 3 znamenalo by to, že odporcovia 1 a 2 buď nie sú schopní samostatne sa živiť alebo ich majetkové a príjmové pomery sú veľmi nepriaznivé, pričom ale opak týchto skutočností bol v konaní preukázaný. Jedinou možnosťou ako by sa odporcovia 1 a 2 mohli zbaviť svojej zákonnej vyživovacej povinnosti je účinná aplikácia § 75 ods. 2 Zákona o rodine, čo ale v danom prípade neprichádza do úvahy, nakoľko k porušeniu dobrých mravov zo strany navrhovateľa preukázateľne nikdy nedošlo, ani to odporcovia 1 a 2 netvrdili. Je toho názoru, že ak v danom prípade prichádza k porušovaniu dobrých mravov, tak je to práve zo strany odporcov 1 a 2, ktorí odmietajú prispievať na výživu navrhovateľa, ktorá by zabezpečila len jeho základné potreby. Je toho názoru, že odvolací súd by mal vyživovacou povinnosťou zaviazat všetky deti a preto odvolanie odporcov 1 a 2 považuje za nedôvodné.

K doručenému odvolaniu odporkyne 3 proti doplniacemu rozsudku navrhovateľ uviedol, že k nemu nemá žiadne námietky a potvrdzuje skutočnosti uvedené v jej odvolaní. Je pravdou, že odporkyňa 3 ako jediné z detí navrhovateľa si plnila a plní svoju vyživovaciu povinnosť a voči navrhovateľovi preto jej nevznikol žiaden nedoplatok. Návrh voči nej smeroval len z dôvodu, aby bola vymedzená a určená jej vyživovacia povinnosť pomerne k vyživovacej povinnosti ostatných detí navrhovateľa. V petite návrhu sa nežiada od odporkyne uhradiť nedoplatok na výživnom. Odvolaniu odporkyne 3 teda navrhuje vyhovieť.

Odporkyňa 3 vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému odvolaniu odporcov 1 a 2 proti doplniacemu rozsudku uviedla, že s ním nesúhlasí s tým, že ich právna argumentácia je v rozpore s § 67 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, doplniací rozsudok považuje za správny a preto ho odvolaním nenapadla. Tvrdenie odporcov, že odporkyňa 3 mala byť zaviazaná na plnenie výživného v prospech navrhovateľa minimálne vo výške 450,- Eur mesačne nemá oporu v žiadnom ustanovení Zákona o rodine. Zo žiadneho ustanovenia nevyplýva, že v prípade zamietnutia návrhu vo vzťahu k niektorému dieťaťu jeho eventuálny podiel sa má pripočítat k podielu odporcu, ktorý bol na plnenie vyživovacej povinnosti zaviazaný. Argumentácia odporcov 1 a 2 je tiež v priamom rozpore s § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že suma 67,50 Eur, ktorou bola zaviazaná zodpovedá odôvodneným potrebám oprávneného, ako i jej schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom, ako i pomeru v akom majú ostatné deti plniť.

Taktiež odporcovia 1 a 2 predložili písomné vyjadrenie k doručenému odvolaniu odporkyne 3 proti doplniacemu rozsudku. Vyslovili názor, že odporkyňa 3 zrejme nechtiac poukázala na základný problém konania spočívajúci v odpovedi na otázku „koho záujmy vlastne chráni opatrovníčka zastúpená advokátkou?..“. Zdôraznili, že predmetné konanie nevzniklo z potrieb navrhovateľa, ale z iniciatívy a v záujme odporkyne 3. Opätovne poukázali na podľa nich logické a cieľavedomé kroky, ktoré odporkyňa 3 vykonala v záujme dosiahnutia cieľa a to pozbavenie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa ,

ustanovenie mu opatrovníčky, následne odporkyňa 3 bola hybnou silou, ktorá zabezpečila vypracovanie návrhu a majú podozrenie, že odporkyňa 3 aj finančne pokrýva právnu pomoc za opatrovníčku navrhovateľa, keďže ona by si to nemohla dovoliť. Opatrovníčka nepodaním odvolania proti dopĺňaciemu rozsudku potvrdila ich podozrenie, že háji výlučne záujem odporkyne 3 a nie záujem navrhovateľa, čím u opatrovníčky dochádza zjavne ku kolízii záujmov. S poukazom na § 67 ods. 1 Zákona o rodine ako na to odkázal odvolací súd opatrovníčka pri dôslednom hájení záujmov navrhovateľa sa mala domáhať voči odporkyne 3 zvýšenia výživného na celkovú sumu 450,- Eur. Vzhľadom na to je zrejmé, že odporkyňa 3 je zodpovedná za trovy predmetného konania podľa § 147 ods. 1 O.s.p., pretože svojím postupom ich zavinila. Žiadajú preto, aby odporkyňa 3 bola zaviazaná k úhrade všetkých trov konania a právneho zastúpenia, ktoré vyčíslili u odporcu 1 vo výške 4.032,47 Eur a u odporcu 2 vo výške 3.036,71 Eur.

V priebehu odvolacieho konania právna zástupkyňa opatrovníčky navrhovateľa predložila do spisu podanie označené zmena návrhu na začatie konania (č.l. 488 spisu). Poukázala na to, že v priebehu konania došlo k novej skutočnosti - právnej udalosti - úmrtiu manželky navrhovateľa pani S. N., dňa XX.X.XXXX, v dôsledku čoho navrhovateľ prostredníctvom opatrovníčky požiadal o vdovecký dôchodok a tento mu bol priznaný vo výške 117,50 Eur, čím došlo k zvýšeniu jeho príjmu na sumu 486,60 Eur. Na základe toho navrhovateľ nepotrebuje od 15.8.2014 na svoju výživu doplatiť zo strany detí sumu 450,- Eur mesačne ako pôvodne žiadal v návrhu na začatie konania, ale len 332,50 Eur. Vzhľadom na to sa navrhovala, aby súd v zmysle § 95 ods. 1 O.s.p. rozhodol o zmene podaného návrhu na začatie konania s tým, že odporcovia 1, 2 a 3 sú povinní prispievať na výživu navrhovateľa s účinnosťou od 15.8.2014 zmenenou sumou, odporca 1 vo výške 199,50 Eur, odporca 2 vo výške 83,13 Eur a odporkyňa 3 vo výške 49,87 Eur (podľa obsahu ide o čiastočné späťvzatie návrhu od uvedeného dátumu).

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že všetky odvolania boli podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenými osobami - účastníkmi konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiam, proti ktorým je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že všetky odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody v zmysle § 205 ods. 2 O.s.p., preskúmal obe napadnuté rozhodnutia v medziach daných dôvodmi odvolaní bez ohľadu na ich rozsah, keďže v danom prípade z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi (§ 212 ods. 1 a ods. 2 písm. d) v spojení s § 67 ods. 1 Zákona o rodine), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolania účastníkov sú sčasti dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa i v spojení s dopĺňacím rozsudkom s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) i h) O.s.p. zrušiť a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Z podaného návrhu je zrejmé, že predmetom daného konania je určenie vyživovacej povinnosti detí (odporcov 1, 2 a 3) voči rodičovi (navrhovateľovi) v zmysle § 66 a nasl. Zákona o rodine. Predmetom odvolacieho konania, s poukazom na spôsob rozhodnutia vo veci výrokmi napadnutých rozsudkov, s ohľadom na dôvody odvolania uplatnené odvolateľmi je posúdenie, či prvostupňový súd rozhodol vo veci správne, ak návrh voči odporcom 1 a 2 zamietol a k náhrade výživného na navrhovateľa zaviazal len odporkyňu 3 v sume 67,50 Eur, pričom jej zároveň uložil uhradiť i určený nedoplatok, k náhrade trov konania štátu zaviazal odporkyňu 3 a vyslovil, že účastníci (navzájom) nemajú právo na náhradu trov konania.

Vyživovacia povinnosť detí k rodičom je upravená v § 66 a § 67 Zákona o rodine.

V zmysle § 66 Zákona o rodine deti, ktoré sú schopné samy sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú.

Podľa § 67 ods. 1 Zákona o rodine každé dieťa plní vyživovaciu povinnosť voči rodičom v takom rozsahu aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom ostatných detí. Podľa ods. 2 vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie príspevku na výživu rozvedenému manželovi predchádza vyživovacia povinnosť detí voči rodičom.

Základné pravidlá pre určenie výšky výživného sú obsiahnuté v § 75 Zákona o rodine podľa ods. 1 ktorého pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného

prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Podľa ods. 2 výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

Z toho, čo dosiaľ vyšlo v konaní najavo vyplýva, že skôr ako súd vo veci samej bude môcť spravodlivo rozhodnúť rozsudkom, musí vyriešiť a zodpovedať niekoľko predbežných parciálnych otázok.

Predovšetkým odporcovia 1 a 2 v priebehu celého konania argumentujú tým, že vyživovaciu povinnosť k navrhovateľovi má iba odporkyňa 3 a táto jej vyplýva z osobného záväzku, ktorý prijala v kúpnej zmluve zo dňa 24.9.2002 spísanej vo forme notárskej zápisnice, ktorou rodičia odporcov (navrhovateľ a jeho manželka) predali odporkyni 3 a jej manželovi polovicu nehnuteľností - rodinného domu a príľahlých pozemkov. Súčasťou tejto zmluvy v bode IV. je dojednanie vecného bremena: „Účastníci zmluvy sa ďalej dohodli na zriadení vecného bremena v prospech O. N. a jeho manželky S. N., rod. W., ktoré bude spočívať v ich práve bezplatne bývať v prevádzanom rodinnom dome až do ich smrti a celé tieto prevádzané nehnuteľnosti užívať v doterajšom rozsahu a povinnosťou kupujúcich bude toto ich právo rešpektovať a umožniť jeho plnenie. V prípade, že si to vyžiada zdravotný stav, alebo vek O. N. a jeho manželky S. N., rod. W., zaväzujú sa kupujúci v rámci vecného bremena poskytnúť im stravovanie, pranie, žehlenie, upratovanie a akúkoľvek inú potrebnú pomoc a starostlivosť vrátane zabezpečenia lekárskej starostlivosti a liekov a po ich smrti im vystrojiť dôstojný pohreb.“

V zmysle § 151n Občianskeho zákonníka vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe. Podľa ods. 2 vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa. Podľa § 151o ods. 1 posledná veta Občianskeho zákonníka na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

Z vyššie citovaného vyplýva, že vecným bremenom v danom prípade bolo iba obmedzenie odporkyne 3 a jej manžela ako vlastníkov nehnuteľnosti v prospech navrhovateľa a jeho manželky tak, že boli povinní trpieť bezplatné bývanie a užívanie danej nehnuteľnosti rodičmi odporkyne 3. K tomu bol v predmetnej zmluve pripojený osobný záväzok kupujúcich, ktorý už nie je vecným bremenom a to poskytnúť rodičom - predávajúcim za podmienky, že si to vyžiada ich zdravotný stav alebo vek pomoc a starostlivosť (výslovne: stravovanie, pranie, žehlenie, upratovanie, zabezpečenie lekárskej starostlivosti a liekov) a po smrti im vystrojiť dôstojný pohreb. Jedná sa o tzv. zaopatrovaciu zmluvu, ktorá nie je zákonom osobitne upravená a je teda inominátnou zmluvou v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka - zmluvou nepomenovanou.

Z textu vyššie uvedeného dojednania ale vyplýva, že účastníci sa dohodli iba na bezplatnom bývaní a užívaní navrhovateľa a jeho manželky na daných nehnuteľnostiach, pričom poskytovanie vymenovanej pomoci a starostlivosti už nie je dohodnuté ako bezplatné alebo bezodplatné, ani z dojednania nevyplýva, že toto má byť predávajúcim zo strany kupujúcich poskytované na náklady kupujúcich. Text dojednania je potrebné vyložiť v súlade s jeho jazykovým vyjadrením a takto prejavenu vôľou strán (§ 35 ods. 2 O.s.p.) tak, že ak by zmluvné strany hodľali dojednať i poskytovanie vymenovanej pomoci a starostlivosti bezodplatne alebo na náklady kupujúcich, bolo by to v texte výslovne dojednané, ako sa tomu stalo v prípade vecného bremena bývania a užívania nehnuteľností. Z toho potom vyplýva, že na základe predmetnej zaopatrovacej zmluvy odporkyni 3 (a jej manželovi) vznikol osobný záväzok poskytovať rodičom pomoc a zabezpečovať starostlivosť, avšak nie zároveň hradiť jej náklady.

Odhliadnuc od vyššie uvedeného, vyživovacia povinnosť detí voči rodičom v zmysle citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva priamo zo zákona a žiadne zákonné ustanovenie neumožňuje zánik vyživovacej povinnosti niektorého z detí prevzatím vyživovacej povinnosti na seba zo strany iného z detí. Vzhľadom na to je potom nutné uzavrieť, že vyživovacia povinnosť odporcov 2 a 3 voči navrhovateľovi nezanikla a trvá.

Pri absencii osobitného dojednania uvedenú starostlivosť pritom mohla odporkyňa 3 (a jej manžel) poskytovať rodičom buď priamo ona osobne, čo podľa výsledkov dokazovania i nejaký čas vykonávala, alebo ju zabezpečiť prostredníctvom tretích osôb. To v akej podobe si odporkyňa 3 a jej manžel mali

povinnosti vyplývajúce z ich osobného záväzku plniť bolo ovplyvňované meniacimi sa okolnosťami. Vykonaným dokazovaním bolo pritom podľa názoru odvolacieho súdu dostatočným spôsobom preukázané, že zabezpečenie starostlivosti o navrhovateľa vzhľadom na jeho diagnózu a zhoršujúci sa zdravotný stav v poslednom období už nebolo možné zabezpečiť v domácom prostredí, keďže podľa preukázaného vyžadoval 24-hodinovú a odbornú starostlivosť, čo odporkyňa 3 a jej manžel i vzhľadom na to, že sú ešte v aktívnom veku, objektívne neboli schopní zabezpečiť a obec to už odmietla. Jediným východiskom z danej situácie potom bolo zabezpečiť odbornú starostlivosť o navrhovateľa v špecializovanom zariadení, do ktorého bol premiestnený. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že prvostupňový súd svoje závery, na ktorých založil preskúmané rozhodnutie, že starostlivosť o navrhovateľa by bolo možné zabezpečiť aj v inom menej nákladom zariadení a preto nebolo preukázané, že navrhovateľ je v požadovanom rozsahu odkázaný na výživu odporcov, bližšie výsledkami vykonaného dokazovania nepodložil. Avšak z predložených dôkazov sa naznačuje opak, že navrhovateľ je skutočne odkázaný na starostlivosť v tomto špecializovanom zariadení pre ľudí trpiacich ochorením alzheimera, pričom v iných bežných zariadeniach odmietajú ľudí s týmto ochorením prevziať. Pokiaľ sa ale odporcovia 1 a 2 domnievajú, že náklady na navrhovateľa sú zbytočne vysoké a nadštandardné, nič im nebráni, aby sami vyhľadali iné zariadenie, kde budú ochotní navrhovateľa s jeho diagnózou prijať a zároveň schopní zabezpečiť mu adekvátnu starostlivosť, a v ktorom budú úhrady nižšie, pričom netreba opomenúť možnosť straty nároku na príspevok v sume 310,- Eur na navrhovateľa z Trnavského samosprávneho kraja. Odporcovia 1 a 2 ale v tomto smere podľa obsahu spisu žiadnu iniciatívu nevyvinuli.

Prvostupňový súd pri posudzovaní otázky, či požiadavka navrhovateľa na výživné voči odporcom nie/ je v rozpore s dobrými mravmi nesprávne na vec aplikoval § 3 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, keďže v danom prípade je potrebné aplikovať ako lex specialis ustanovenie § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Z citovaného ustanovenia pritom vyplýva, že právo oprávneného na výživné od povinného musí byť v súlade s dobrými mravmi. Súd pritom skúma oprávnenie a nie povinnosť, tzn. že podľa tohto ustanovenia nemožno priznať výživné pre rozpor s dobrými mravmi len v prípade ak preto existujú dôvody na strane oprávneného. Ako dôvody pre nepriznanie výživného pre rozpor s dobrými mravmi preto nemožno zohľadňovať dôvody na strane povinných. Odvolací súd je pritom toho názoru, že nakladanie s predmetom svojho vlastníctva je základným oprávnením vlastníka (§ 123 OZ) a preto bez ďalšieho nemôže byť výkon tohto práva považovaný za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

Z dosiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľ a jeho manželka opakovane všetky svoje tri deti - odporcov v priebehu svojho života obdarovávali, pričom z dosiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva, že súhrnná výška týchto darov by bola medzi deťmi diametrálne odlišná. Odvolatelia ale namietali chyby a nedostatky vo výpočtoch prvostupňového súdu (ktorý v preskúmanom rozsudku dospel k záveru, že v neprospech odporcov 1 a 2 je čiastka 39.680,- Sk), s čím sa bude musieť prvostupňový súd, ak to bude považovať naďalej za relevantné, s prihliadnutím na všetky námietky účastníkov vysporiadať v ďalšom konaní.

Odhliadnuc od toho, nie obvyklé obdarovanie budúceho dediča za života poručiteľa zákon rieši v § 484 Občianskeho zákonníka tak, že pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde obvyklé darovania. Z vyššie citovaného vyplýva, že pokiaľ odporkyňa 3 podľa tvrdení odporcov 1 a 2 bola za života rodičov nedôvodne zvýhodnená tým, že jej poskytli nie obvyklé dary v porovnaní s tým ako boli obdarovaní jej súrodenci, bude táto skutočnosť zo zákona zohľadnená pri dedení. Je preto otázne, či je dôvod, aby táto skutočnosť bola duplicitne zohľadňovaná i pri vyživovacej povinnosti detí voči rodičovi, či by bol takýto postup dôvodný a spravodlivý.

S poukazom na vyššie uvedené bude potom nevyhnutné, aby prvostupňový súd otázku osobného záväzku odporkyne 3 i otázku, či je požiadavka navrhovateľa na výživné od odporcov 1 a 2 v rozpore s dobrými mravmi, opätovne v zmysle vyššie uvedeného vyhodnotil. Až následne je potom možné riešiť ďalšie parciálne otázky, predovšetkým bude treba zodpovedať, či za života manželky navrhovateľa bola daná jej prednostná vyživovacia povinnosť voči navrhovateľovi, ak áno i v akom rozsahu (§ 67 ods. 2 Zákona o rodine). Za tým účelom bude musieť súd vykonať a vyhodnotiť dokazovanie ohľadne jej príjmov, možností, schopností a majetkových pomerov, s prihliadnutím na jej odôvodnené výdavky a až keď uzavrie, že manželka navrhovateľka nebola schopná zabezpečiť výživu na manžela, bude dôvodným pristúpiť k posúdeniu vyživovacej povinnosti odporcov k navrhovateľovi. Tu bude potrebné

vzhľadom na hypotézu cit. § 66 Zákona o rodine vyriešiť predovšetkým otázku, či navrhovateľ ako rodič v celom rozhodnom období dosiaľ potreboval príspevok na primeranú výživu od svojich detí. Za týmto účelom bude potrebné vykonať dokazovanie preukazujúce komplexne jeho majetkové pomery od obdobia ako bol umiestnený do zariadenia až dosiaľ, najmä zistiť či a aké úspory mal navrhovateľ (a jeho manželka) v peňažných ústavoch, prípadne v hotovosti, včítane dôchodku, prípadne či vlastnil iný majetok a aké boli jeho potreby. Tiež bude potrebné zistiť akým spôsobom a v akom rozsahu boli tieto finančné prostriedky použité na uspokojenie potrieb navrhovateľa. Následne súd uzavrie či, odkedy a v akom rozsahu navrhovateľ potreboval príspevok na svoju primeranú výživu zo strany detí za celé rozhodné obdobie.

Ak prvostupňový súd i túto parciálnu otázku zodpovie kladne, potom bude potrebné sa zaoberať tým, či odporcovia ako deti navrhovateľa sú schopné samy sa živiť, čo v priebehu konania nebolo sporné, avšak v priebehu odvolacieho konania odporkyňa 3 poukázala na to, že bola nútená ukončiť podnikateľskú činnosť, jej manžel je nezamestnaný vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie bez nároku na podporu, nepoberá dávky v hmotnej núdzi, rovnako ako ona, pričom dcére - študentke bolo priznané sociálne štipendium (č.l. 452 spisu). I tieto skutočnosti bude musieť prvostupňový súd vyhodnotiť.

Následne bude musieť súd s poukazom na ust. § 67 ods. 1 Zákona o rodine vykonať dokazovanie a ustáliť aké boli a sú možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z odporcov v celom posudzovanom období i s prihliadnutím na ich prípadné zmeny, zistiť ich vzájomný pomer a určiť výšku mesačného výživného každému z nich. Po preukázaní doterajších platieb zo strany odporcov tiež vyčíslí výšku nedoplatku každého z nich.

Prvostupňový súd tiež rozhodne o čiastočnom späťvzátí návrhu navrhovateľom za obdobie od 15.8.2014, ktoré bolo predložené v priebehu odvolacieho konania (č.l. 488-489 spisu).

Žiada sa tiež dodať, že súd svojim postupom odňal odporkyňi 3 právo konať pred súdom, ak napriek výroku i výslovnému vyjadreniu odvolacieho súdu v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, že dochádza k zrušeniu celého rozsudku vo vzťahu ku všetkým odporcom (§ 212 ods. 2 písm. d) O.s.p. v spojení s § 67 ods. 1 ZoR), nesprávne mal za to, že vec bola voči odporkyňi 3 už právoplatne skončená, ďalej konal len voči odporcom 1 a 2 a o povinnosti odporkyne 3 v novom rozsudku ani nerozhodol.

Už iba na okraj odvolací súd poznamenáva, že ak sa súd rozhodne na náhradu trov konania aplikovať § 150 ods. 1 O.s.p., výrok musí (vzhľadom na formuláciu tohto ustanovenia) znieť tak, že účastníci, ktorému by inak nárok na náhradu trov konania vznikol, ich súd nepriznáva. Nesprávny je preto výrok že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Inak odvolacou argumentáciou k rozhodnutiu o náhrade trov konania sa odvolací súd s poukazom na zásadu hospodárnosti konania nepovažoval za potrebné zaoberať, bolo by to predčasné, keďže je viazaná na spôsob rozhodnutia vo veci samej, ktoré bolo zrušené.

S poukazom na vyššie uvedené je zrejmé, že pred konečným rozhodnutím vo veci bude musieť byť vykonané nielen rozsiahle dokazovanie, ale i široké právne vyhodnotenie na zodpovedanie vyššie uvedených parciálnych otázok, z čoho vyplýva, že súdne konanie si vyžiada nemálo času ako i úkonov zo strany súdu i účastníkov, ktorí všetci sú zastúpení advokátmi a ktorých trovy právneho zastúpenia iba dosiaľ sa pohybujú u každého v tisíckach eur (až do 7.000,- Eur). Zo strany účastníkov je preto rozumné zvážiť, či skutočne, ani za pomoci svojich advokátov, nedokážu dospieť k vzájomnej dohode a k ukončeniu predmetného sporu mimosúdne a takto „usporené“ finančné prostriedky investovať účelnejšie do zabezpečenia starostlivosti o chorého otca.

Keďže s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu prvostupňový súd neodôvodnením preskúmaného rozsudku zo všetkých vyššie uvedených hľadísk v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., i nekonaním s odporkyňou 3, porušil právo účastníkov na spravodlivý proces a tým im odňal možnosť konať pred súdom a pretože zároveň na vec neaplikoval všetky príslušné vyššiecit. zákonné ustanovenia a nadväzne v zmysle ich hypotéz i nedostatočne zistil skutkový stav, boli splnené podmienky, aby odvolací súd, po vysporiadaní sa s relevantnými odvolacími dôvodmi odvolateľov vyššie, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) i h) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne vo veci vyživovacej povinnosti odporcov voči navrhovateľovi konať, postupne zodpovedať vyššie vymenované parciálne otázky, v prípade potreby doplniť dokazovanie, ktoré je potrebné vyhodnotiť jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach a na základe jeho výsledkov opätovne vo veci rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť, pričom sa súd musí vysporiadať so všetkou relevantnou argumentáciou účastníkov predstretou v priebehu konania.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.